

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS BUHALTERINĖS APSKAITOS ĮSTATYMO NR. IX-574 PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS ĮSTATYMO NR. IX-575 PAVADINIMO, 2, 3, 4, 16, 17, 19, 20, 21, 22, 23, 23-2, 23-3, 25, 26, 28, 29 STRAIPSNIŲ, KETVIRTOJO SKIRSNIO PAVADINIMO IR PRIEDO PAKEITIMO, ĮSTATYMO PAPILDYMO 3-1 STRAIPSNIU IR TREČIOJO SKIRSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ GRUPIŲ KONSOLIDUOTOSIOS FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS ĮSTATYMO NR. IX-576 PAVADINIMO, 3, 8, 9, 10, 10-1, 12, 15 STRAIPSNIŲ, KETVIRTOJO SKIRSNIO PAVADINIMO IR PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS VIEŠŲJŲ ĮSTAIGŲ ĮSTATYMO NR. I-1428 9, 10, 11, 111, 12, 13, 15, 17 IR 18 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ASOCIACIJŲ ĮSTATYMO NR. IX-1969 1, 8, 9, 10, 10-1 IR 17 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS LABDAROS IR PARAMOS FONDŲ ĮSTATYMO NR. I-1232 8, 9, 11, 12, 22 IR 25 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS PELNO MOKESČIO ĮSTATYMO NR. IX-675 7, 11, 12, 31, 39-1 IR 57 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ ĮSTATYMO NR. I-1491 2, 22 IR 46 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS AKCINIŲ BENDROVIŲ ĮSTATYMO NR. VIII-1835 20, 37-2, 39, 47-2, 58, 59, 63, 74, 76 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS MAŽŲJŲ BENDRIJŲ ĮSTATYMO NR. XI-2159 13, 21, 23 IR 30 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ŪKINIŲ BENDRIJŲ ĮSTATYMO NR. IX-1804 11 IR 16 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 99, 148, 205 IR 589 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS BAUDŽIAMOJO KODEKSO 222 IR 223 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ PATEIKIMO LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMUI IR SUSIJUSIO LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO
(TAP NR. 21-236(2); 21-248(2); 21-247(2); 21-699; 21-243(2); 21-242(2); 21-244(2); 21-240(2); 21-246(2); 21-239(2); 21-249(2); 21-700; 21-237(2); 21-238(2)) (TAIS NR. 20-10152(3); 20-10156(3); 21-20897(2); 21-25696; 20-10154(3); 20-10161(3); 20-10157(3); 21-20898(2); 20-10160(3); 20-10155(3); 20-10153(3); 21-25695; 20-10162(3); 20-10158(3))

2021-06-09 Nr. NV-1309

Vilnius

Projekto rengėjas: Finansų ministerija.

Projekto tikslas: siūloma pakeisti Buhalterinės apskaitos įstatymą (kartu keičiant ir pavadinimą iš Buhalterinės apskaitos įstatymo į Finansinės apskaitos įstatymą), iš esmės atnaujinant jo nuostatas, atsižvelgiant į su skaitmeninimu susijusius apskaitos tvarkymo ir organizavimo procesų pokyčius, suteikiant daugiau laisvės subjektams organizuojant apskaitą ir pasirenkant reikalingas vidaus kontrolės priemones. Taip pat kartu su Buhalterinės apskaitos įstatymo pakeitimo projektu teikiami lydimieji įstatymų projektai, kurių pagrindinis tikslas suderinti nuostatas su siūlomu keisti Buhalterinės apskaitos įstatymo projektu.

Dabartinė situacija: Buhalterinės apskaitos įstatymas priimtas 1993 m. ir iki šiol buvo keistas tik fragmentiškai, todėl Buhalterinės apskaitos įstatymo nuostatos yra pasenusios, nepakankamos ir neaiškios. Šiuo metu vyksta su apskaita susiję kompiuterizavimo, automatizavimo, robotizavimo ir skaitmenizavimo procesai. Šiuo metu galiojantis teisinis reglamentavimas neatitinka naujausių tendencijų.

Projekto esmė: siūloma pakeisti Buhalterinės apskaitos įstatymą, atnaujinant jo nuostatas, atsižvelgiant į su skaitmeninimu susijusius apskaitos tvarkymo ir organizavimo procesų pokyčius, suteikiant daugiau laisvės subjektams organizuojant apskaitą ir pasirenkant reikalingas vidaus kontrolės priemones, pavyzdžiui, siūlant:

- Nustatyti privalomus apskaitos registrus, įrašo apskaitos registre apimtį. Šiuo metu apskaitos registras apibrėžiamas kaip remiantis apskaitos dokumentais parengta ūkinių operacijų suvestinė, kurioje apibendrinami jų duomenys. Apibrėžtyje neteikiama pirmenybė elektroniniams apskaitos registrams. Buhalterinės apskaitos įstatymas nenurodo konkrečių apskaitos registrų, kuriuos turi sudaryti subjektas, taip pat nenurodo informacijos, kuri turi būti nurodoma darant įrašą apie ūkinę operaciją apskaitos registruose, todėl nėra užtikrinamas ūkinių operacijų registravimo apskaitos registruose atsekamumas;
- Skatinti naudotis valstybės informacinėmis sistemomis, susijusiomis su apskaitos dokumentų duomenų teikimu. Šiuo metu Buhalterinės apskaitos įstatymas reikalauja, kad subjektas saugotų visus apskaitos dokumentus, net jeigu jų duomenys pateikti valstybės IS (i.MAS, IS „E. sąskaita“), todėl siūloma nustatyti, kad subjektas gali nesaugoti apskaitos dokumentų, jeigu jie pateikti valstybės IS (i.MAS, IS „E. sąskaita“);
- Nustatyti apskaitos organizavimo, apskaitos tvarkymo apimtis. Buhalterinės apskaitos įstatyme nėra aiškiai išskirta, kokios funkcijos priskirtinos apskaitos organizavimui, o kokios – apskaitos tvarkymui. Buhalterinės apskaitos įstatyme nustatyta, kad subjekto vadovas atsako už apskaitos organizavimą pagal įstatymo reikalavimus, bet nėra nurodyta, kas yra apskaitos organizavimas. Nuostatos dėl funkcijų ir atsakomybių nenuosekliai išdėstytos visame Buhalterinės apskaitos įstatyme, todėl sunku susidaryti aiškų vaizdą, kokias funkcijas ir atitinkamai – atsakomybę, susijusias su apskaita, turi subjekto vadovas, o kokias – buhalteris. Siūloma detalai ir struktūrizuotai nustatyti apskaitos organizavimo ir tvarkymo funkcijas. ANKĮ BKĮ pakeitimais atsakomybę, susijusi su apskaita, papildoma subjekto vadovo atsakomybe už netinkamą, aplaidų, apgaulingą apskaitos organizavimą, neorganizavimą;
- Apibrėžti su apskaitos organizavimu susijusią vidaus kontrolę. Šiuo metu Buhalterinės apskaitos įstatyme reglamentuoti atskiri su apskaita susiję vidaus kontrolės elementai – inventorizacija, asmenų, turinčių teisę surašyti ir pasirašyti apskaitos dokumentus, nustatymas, apskaitos dokumentų ir apskaitos registrų pasirašymas, klaidų taisymas, saugojimas, vidaus kontrolė neregamentuota.
- Peržiūrėti nuostatas, kurios nėra įstatymo dalykas ir atlikti kitus pakeitimus.

Taip pat kartu su Buhalterinės apskaitos įstatymo projektu teikiami lydimieji įstatymų projektai, kurių pagrindinis tikslas suderinti nuostatas su siūlomu keisti Buhalterinės apskaitos įstatymo projektu.

Detaliai siūlomi keitimai aprašyti projekto aiškinamajame rašte.

Pažymėtina, kad įgyvendinant siūlomas nuostatas, turės būti padaryti JAR programinių priemonių pakeitimai, kuriems, preliminarium vertinimu, reikės 35 000 eurų, taip pat nurodoma, kad dėl Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos nustatytos JAR viešai skelbiamų finansinių ataskaitų kokybės stebėsenos tvarkos ir paskirtos šiai stebėsenai atlikti institucijos, įstatymams įgyvendinti gali prireikti papildomų biudžeto lėšų.

Derinimas: projekto lydraštyje nurodyta, kad su atskiromis pastabas pateikusiomis suinteresuotomis institucijomis bei jų grupėmis, pateiktoms pastaboms suderinti, buvo organizuojami aptarimai. Į didžiąją dalį pastabų atsižvelgta, daug pastabų buvo suderinta darbo tvarka.

Ankstesnis projekto teikimas buvo grąžintas rengėjams įvertinti Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2021 m. balandžio 2 d. išvadoje Nr. NV-627 pateiktas pastabas. Projektas patikslintas pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2021 m. balandžio 2 d. išvadoje Nr. NV-627 pateiktas pastabas, tačiau Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė pažymi, kad aktuali išlieka pastaba, jog įstatymų projektų nuostatos turi derėti tarpusavyje, žemesnės teisinės galios teisės aktai neturi prieštarauti aukštesnės teisinės galios teisės aktams. Taip pat Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė siūlo pildyti aiškinamąjį raštą (dėl siūlymo visuotiniam akcininkų susirinkimui netvirtinti metinių finansinių ataskaitų rinkinio, kai akcinė bendrovė likviduojama ir toks nepatvirtintas metinių finansinių ataskaitų rinkinys teikiamas Juridinių asmenų registro tvarkytojui).

Atitikimas Vyriausybės programai: projektas įgyvendina Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plane numatytą 10.3.4 veiksmą „Parengti ir priimti Buhalterinės apskaitos įstatymo ir Turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymo pakeitimus, siekiant didesnio skaidrumo, duomenų atsekamumo ir patikimumo.“

Dalykinio vertinimo išvada: projekto svarstymas buvo numatytas Seimo pavasario sesijoje gegužės mėnesį.

Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė antrinėje išvadoje projektui turi pastabų. Siūloma projektą svarstyti tarpinstituciniame pasitarime.

Ekonomikos politikos grupės patarėjas

Tautvydas Brazdžiūnas

Tautvydas Brazdžiūnas, tel. +37070663807, el. p. tautvydas.brazdziunas@lr.lt